

«В один лихий день, в одну злу ніч,
острів Атлантида, поринувши в море, зник».
П л а т о н

I

«На морі не хвилі ходять, —
На морі — гори на гори...
Горе людям у лодях,
Що вийшли на море!

Але й землі ви не вірте,
Земля нас також не любить.
Гудуть у повітрі вітри,
Гудуть, як загуби труби!..»

.....

«Вже чути підземні гули,
Вже будяться древні сили...
За те, що Сонце забули,
Серце забили!..»

.....

«Близько-останній і день і час,
Скоро-гнівне „досить!“
Сонце не хоче бачити нас,
Земля не хоче носити!»

II

І прокотився перший сколих.
І вибігають із домів
Гуртами сонних, напівголих,
І вартовий з вежі на сполох
Мідяногорло засурмив...

Та гуди сурму заглушили,
Поглинули всі голоси...
Розгніваний хтось і стосилий
Камінне місто затрусив.

Біжать... Підкошує їм ноги
І кида з ніг кудись у вир, —
Розхвилювалися дороги,
Заяли позіхами прірв...

Навколо рушаться будови
І під собою їх кладуть, —
Гримучий похорон раптовий
Перетинає кожну путь...

їх обсипають, ранять скálки
Колон і статуй золотих...
На них спадають орикалки
І бронза падає на них...

Не втомляться камінні груди
І не зімкнеться прірвам зів...
Ось проривається крізь гуди
І лине галас голосів...

«Мерщій, мерщій! На простір треба!..»
Ридання, зойки, крики, виск...
А над усім — померкле небо
І серед нього чорний диск.

III

Підземні гроби — знов і знов...
Навпіл Велика Піраміда!..
Струснулась ціла Атлантида!
І задвигтіла до основ...

Діброву вирвало з корінням
І розметало угорі...
Завирували вихорі,
І стало корчами двигтіння...

Вгина долинами горби,
У пагор випнуло долину...
Чи рев звіриний то долинув,
Чи крики людської юрби?..

Звідкіль той голос вихор вирвав?
То місто крикнуло таким:
На місці міста — чорна прірва,
Вся повна рокотом глухим...

Слонів скажених то потвори
Із трубним криком утікли...
На гори кидаються гори
І ходять ходором простори
Під колом тьми серед імли.

IV

Був день, як ніч. А ніч — як свічі,
Що світять, кожна — велеслуп...
Огонь узяв з водою шлюб,
Щоб шал поглибити удвічі.

Трясеться острів, осіда,
І рветься, крається на скиби...
Навколо — мурами вода,
І розбагрила висота
Погребні обрі смолоскипи...

Всі гори проростору — живі...
Нестримна сила і ненагла
їм нагло сколихнула надра —
І заgrimіли, вогневі...

Всю ніч тим рокотом розторгло,
Іще нечуваним доднесь...
Як гнівно дихає чиєсь
Високовінесене горло!..

А море відступа на гони,
А море йде під небосхил,
Щоби вертатися з розгоном,
Щоби стіну темносолону
На цілий кидать суходіл!..

Де люди? Є ще де вони?
Несуться хвилями потопа,
Та онде збились, мов худоба,

На островах верховині...

Вогонь, каміння з неба пада,
Зілляло лави і вали,
Мішає зливи й попелі
У чорні токи смолопада...

Киплять, клекочучи, глибини,
Кипить розтопленість горба...
І навіть камінь закипа
Від огневої хуртовини.

Гримів так прістір колинебудь,
Палахкотіло так, як ось?..
Обрушилось на землю небо
І з нею яросно злилось...

І коли хтось багрянovidий
Устав у ранішній імлі
То на очищеній землі
Вже не побачив Атлантиди.

V

І промовля Великий Жрець,
Костром осяявшись... «Сталось.
І небагато нас осталось,
Що бачили її кінець.

Усе у праведних руках —
І затопили її б́оги,
Щоб смолоскипом остроги

Вона заблисла у віках.

А нас лишили для мети:
Забувши Материне марне,
Її велике взять і гарне
І світові його нести.

Очистьмо ж душі і серця,
Хай наші дні — для Нього канти»
... Чужина. Ніч. Стоять атланти
І слухають свого жерця.

Міттенвальд, 1949

Текст наводиться за збірником « [Олекса Стефанович. Зібрані твори](#) ». Збірка
«Кінцесвітне».